

De start

Ergens in 2014 kreeg ik het bezoek van André Leyten, bestuurslid en voorzitter van de Socio-culturele raad Zingem. Hij wou weten of ik als dialectoloog van de Universiteit Gent iets kon betekenen voor de gemeente Zingem. Er waren immers plannen om iets rond het Zingemse dialect te doen. Met Zingems bedoelen we in het kader van dit dialectwoordenboek altijd de dialecten van de drie deelgemeenten Huise, Ouwegem en Zingem.

Kort na deze eerste ontmoeting, werd op het gemeentehuis in Zingem een vergadering belegd met de diverse culturele verenigingen (Socio-culturele raad Zingem, Heemkundige Kring Huizingouw, Davidsfonds, ...) en enkele geïnteresseerden. Zo ontstond het plan om het dialect, het talige erfgoed van de drie deelgemeenten van Zingem op de kaart te zetten in een jaar van het dialect. Er werd gekozen voor 2018. In dat jaar zou het dialect van Zingem (en hiermee bedoelen we uiteraard de dialecten van de drie deelgemeenten) het hele jaar lang een bijzondere plaats krijgen. Aan alle organisaties werd gevraagd om plannen te bedenken. Een belangrijk onderdeel van dat dialectjaar zou de presentatie van het dialectwoordenboek worden op het eind van het dialectjaar.

Omdat ik als dialectoloog werkzaam was en nog steeds ben aan de Universiteit Gent bij het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten en bovendien in Ouwegem ben opgegroeid, leek het een evidentie dat ik als coördinator zou fungeren voor het woordenboekonderdeel. Vanuit de beheerraad van de bibliotheek ontstond een kerngroep die het hele project zou trekken. Er werden nog enkele mensen aangesproken uit Ouwegem, Huise en Zingem en een dialectwerkgroep werd gevormd. Tweemaandelijks en later maandelijks kwam de groep in het Zingemse gemeentehuis samen. Van 2014 tot 2017 verzamelde de werkgroep Zingemse woorden.

De materiaalverzameling bestond enerzijds uit een aantal vragenlijsten over allerlei thema's, zoals de woning, kleding, fauna en flora, levensstadia enz. De vragenlijsten werden tijdens de vergaderingen ingevuld voor de drie deelgemeenten en in de database van het *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* opgenomen, zodat de gegevens ook daar eventueel later nog kunnen worden gebruikt. Voor een aantal thema's was opname in het *Woordenboek van de Vlaamse Dialecten* al te laat, maar de vragenlijsten worden wel bewaard in hun archief. Dit project waarin de woordenschat bewaard wordt van Vlaanderen (Frans-, Zeeuws-, West- en Oost-Vlaams) bestaat al sinds 1972 en verspreidde ruim 150 vragenlijsten in het Vlaamse dialectgebied. De streek van Zingem was echter wat ondervertegenwoordigd bij de vele informanten die voor dit project hebben gewerkt. Toch hebben we ook via die vragenlijsten, opgevraagd rond 1975-1990, heel wat dialectmateriaal kunnen verwerken.

De vaste werkgroep voor het invullen van de vragenlijsten bestond uit de volgende leden: Ignace Bauters, Dirk Biasino, Rita Dhaenens, Christine Dhondt, Marleen Peterreyns, Raymonda Note, Nadine Simoens, Marleen Vandekerckhove. Een aantal van de leden is ook bestuursmatig verbonden aan een of andere Zingemse vereniging, zoals de Socio-culturele raad of de Heemkundige Kring. De coördinatie voor het verzamelen en het aanbrengen van de vragenlijsten was in mijn handen. Hans Van Hoecke, bibliothecharis, zorgde voor alle praktische zaken, zoals het reserveren van een zaal, het kopiëren van de lijsten, het aanschrijven de werkgroepleden en nog veel meer. Vanuit de gemeente zelf volgden Gerrit Depaepe en Kathelijne Van Betsbrugge de vergaderingen zo vaak als ze konden. Zo nu en dan kwamen ook andere mensen langs om de vergadering mee te volgen en vragenlijsten in te vullen, zoals bv. Marc De Kimpe en Rosa Van Meirhaeghe. Uiteraard was ook hun bijdrage zeer waardevol.

Na enige tijd van verzamelwerk werd ook al eens naar de toekomst gekeken. Hoe zou ons woordenboek er moeten uitzien? Een wat saaie woordenlijst wilde de dialectwerkgroep niet. Het moest toch net dat ietsje meer zijn. In de Heemkundige Kring Huizingouw bewaarde men het verhalenarchief van Gerard Hollaert, een man, die gepokt en gemazeld was in het naoorlogse Zingem. Toen het plan voor dit dialectwoordenboek dus concreter werd, dacht men bijna instinctief aan Gerard om het te kruiden met smeugige verhalen. Maar helaas, Gerard overleed voor het woordenschip van wal stak.

Toen kwam Jacques Hoste, eveneens lid van de Heemkundige Kring, in het vizier. Als meermaals gelauwerd auteur en geboren Zingemnaar was het een logische gedachtesprong om hem aan het stuur van de verhalentrein te zetten. Schepen van Cultuur, Gerrit Depaepe was zo alert om de schrijver te strikken. De rest was inspiratie, met Gerard als muze. En zo werd ook Jacques Hoste, de tweede auteur, een vaste waarde van de dialectwerkgroep. Hoewel er op de kaft dus maar twee namen staan, is er met een hele ploeg aan gewerkt. Toen wij in 2014 aan het project begonnen, wisten we dat dat zonder de hulp van de inwoners van de drie deelgemeenten immers niet zou slagen.

Dat de naam Gerard Hollaert vrij vaak valt, hoeft uiteraard niet te verbazen. Hij had immers al een mooie lijst met dialectwoorden vervaardigd en die met de steun van de Heemkundige Kring ook als woordenlijst gepubliceerd. Deze lijst werd de basislijst voor de database. De woordenlijst van Gerard Hollaert werd overgetikt in een excelbestand door de medewerkers van de bibliotheek, Hans Van Hoecke en Dorine Van Renterghem. Jacques Hoste maakte ook dankbaar gebruik van deze lijst om zijn verhaal te kleuren met allerlei dialectwoorden van zijn geboortedorp.

Ook andere lijsten die ons ter beschikking werden gesteld, zoals die van Harry De Volder, werden verwerkt. Artikelen uit het tijdschrift van de Heemkundige Kring Huizingouw werden nagelezen door leden van de dialectwerkgroep en de daarin voorkomende dialectwoorden kwamen eveneens in de database terecht.

Samen met wat in de vragenlijsten van het Woordenboek van de Vlaamse Dialecten was verzameld, werd na bijna drie jaar verzamelen een alfabetische lijst samengesteld.